

Antalya Kent Belleğinde “Talya Oteli”

Yaren ŞEKERCİ^{1*}, Zuhâl KAYNAKCI ELİNÇ²

Öz

Günümüzde turizm kenti olarak kendini var eden Antalya'nın turizm tarihi ve bu tarihteki önemli dönüm noktaları, Antalya'nın tarihinde detaylıca araştırılmayı hak eden konuların başında gelmektedir. Bu bağlamda, Vehbi Koç girişimiyle 1970'lerde faaliyete geçen Antalya'nın ilk 5 yıldızlı oteli Talya Oteli bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Faaliyeti süresince birçok spekülâtif durum ve davayla anılan otel, 2013'ten beri kapalıdır. Talya Oteli ve Kongre Merkezi, Mayıs 2021 itibariyle tamamen yıkılmış ve yok olmuştur. Kurulduğu dönemde Antalya'nın en yoğunluklu kullanılan bölgelerinden birinde, denize sıfır ve Antalya'nın en güzel manzaralarından biri olan Beydağları'na karşı konumlanmış olan bu otel kompleksi, manzaradan en yüksek verimle yararlanılacak bir mimaride tasarlanmış ve bu anlamda da Antalya'nın mimarlık tarihinde kendine yer etmiştir. Hem turizm tarihindeki yeri, hem Antalya halkının birçok anısının olduğu bir otel olması hem de mimari olarak öncü özellikleriyle bu otel, Antalya için büyük öneme sahiptir. Bu çalışmada, yıkılarak yok edilmiş bu otel kompleksinin, yıkılmadan önce çekilmiş son fotoğrafları ve ayrıca eski belge ve fotoğraflarını ortaya koyarak kolektif hafızadaki yerini korumayı sağlamak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Antalya Mimarlık Mirası, Antalya Talya Oteli, Mimari Koruma, Mimarlık Tarihi.*

“Talya Hotel” in Antalya Collective Memory

Abstract

The tourism history of the tourism city Antalya, and the turning points in it are the subjects that deserve to be investigated detailly. In this context, Antalya's first 5-star hotel, Talya Hotel, which became operational in the 1970s with the initiative of Vehbi Koç, is the subject of this study. The hotel, which was mentioned with many speculative cases during its activity, is closed since 2013. The Talya Hotel and Convention Center was completely destroyed in May 2021. Located in one of the most actively used areas of Antalya at the time of its establishment, on the seafront of Beydağları, one of the most beautiful landscapes of Antalya, this hotel complex was designed that will benefit from the view with the highest efficiency. In this sense, it has taken its place in the architectural history of Antalya. This hotel has great importance for Antalya with its place in the history of tourism, being a hotel with many memories of the local people, and pioneering architectural features. In this study, it is aimed to preserve its place in the collective memory by revealing the last photographs taken before the demolition of this hotel complex, as well as old documents and photographs.

Keywords: *Antalya Architectural Heritage, Antalya Talya Hotel, Architectural Conservation, Architectural History.*

¹ Antalya Bilim Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü

² Akdeniz Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü

* İlgili yazar/Corresponding author: yaren.sekerici@antalya.edu.tr

Gönderim Tarihi / Received Date: 30.10.2021

Kabul Tarihi / Accepted Date: 05.04.2022

1. Giriş

Antalya, uzun yıllar bir tarım kenti olarak bilinmiş, periferide kalmış bir kent olarak sanayi yatırımları konusunda, devletin birinci önceliğinde olamamış, açılan küçük çaplı sanayi işletmeleri de çoğunlukla halkın kendi girişimleriyle olabilmıştır. Gelişen hayat düzeninde bu olumsuzluklar nedeniyle bir sanayi kentine de dönüşemeyen Antalya, Türkiye'nin turizme gerekli önemi daha tam olarak verememesi nedeniyle bir turizm kenti olarak da gelişememiş, uzun süre yabancı yatırımlardan uzak ve kendi içinde bir işleyişi olan bir yapılanmada kalmıştır. Hem iklim özellikleri, hem de tarihi ve doğal güzellikleriyle, turizm için çok büyük bir potansiyeli olan Antalya'da 1930'larda turizmle ilgili ilk girişim olarak Tophane Meydanı'ndaki Park Oteli açılmışsa da, zaten turistik amaçtan çok genel konaklama ihtiyacına yönelik açılmış olan otel, işlememesi nedeniyle beş sene içinde postaneye dönüştürülmüştür (Kapan, 2018: 161).

1960'ların başından itibaren Antalya'da özel sektör, kamu sektörü ve İller Bankası'nın köylere yaptığı yardımlarla turistik tesisler kurulmaya başlanmıştır. Bunlar, özel sektör tarafından yapılanlar hariç, oldukça kötü mimariye ve uygulamaya sahip olup, çoğu kiralanamadan atıl şekilde kalmıştır. Alantur, Selam ve Merhaba Motel gibi özel sektör eliyle yapılanlar ise bu bakımlardan değerlendirildiğinde Antalya'nın turizm alanında ilerlemesi için büyük adımlar olmuştur. Bu bahsi geçen üç turistik tesis de Alanya'da olup, Antalya kent merkezi 1970'lerden önceki yıllarda turistik tesis bakımından çok kısıtlı ve yetersiz kalmıştır (Evren, 1967: 67). Ocak 1971 itibarıyla Antalya'da turistik belgeli tesis olarak 3. ve 4. sınıf dört otel, 2. sınıf üç motel ve sekiz pansiyon bulunmaktadır. Bölgede toplam yatak kapasitesi bini geçmemektedir. En büyük konaklama tesisi olarak, Vakıflara ait Büyük Otel elli altı odaya sahiptir (Çimrin, 2012a: 197).

Antalya Talya Oteli fikir ilk olarak 1970'lerin başında Divan Otel'in İstanbul gibi büyük bir şehirde elde ettiği bilgi birikimini ve deneyimini büyükşehir olma yolunda hızla ilerleyen Antalya'da değerlendirme düşüncesiyle Vehbi Koç'un aklına düşmüştür. Çünkü Antalya'nın coğrafi konumuna, tarihi ve kültürel güzelliklerine değer katacak nitelikteki bir otele ihtiyacı vardır (URL-1). Daha sonra otelin genel müdürlüğünü de üstelenecek olan, Türkiye Otelciler Birliği kurucusu ve ilk başkanı Haluk Çatırlı tarafından Talya Oteli'nin arazisi bulunmuştur (URL-2). Avan projesi, 1970 yılında Yüksek Mühendis Mimar Ahmet Metin Eröz (1935-2011)(URL-3) ve Harald Loebermann (1923-1996) (URL-4) tarafından Nürnberg'de hazırlanmıştır (Eröz ve Loebermann, 1979: 83). A. Metin Eröz 1959 yılında İTÜ Mimarlık Fakültesi'nden mezun olmuştur. Mezun olduktan sonra, eğitimi sırasında Nürnberg'te staj yaptığı Schlegtental Mimarlık Ofisi'nde çalışmak için Almanya'ya yerleşen Eröz, 1962 yılında Harald Loebermann Mimarlık ofisine geçmiş ve 1970 yılına kadar bu ofiste çalışmalarda bulunmuştur. Talya Oteli ve bir tatil köyünün projelerini gerçekleştirmek üzere, 1970 yılında Türkiye'ye dönmüş ve İstanbul'da, Eröz Mimarlık Ofisini kurmuştur (URL-3).

Talya Oteli'nin temeli, 26 Ocak 1972 yılında atılmıştır (URL-1). Talya Oteli'nin temeli atılırken, bir miktar para bulunmuştur. İnsanların “hazine (gömü) bulduk” diye sevinmesi ise fazla uzun sürememiştir. Yapılan araştırmada aslında Talya Oteli'nin, kocaman gövdesine kumaş parçalarının (çaputların) bağlandığı ve dilek gerçekleşsin diye madeni paraların atıldığı bir dilek kayası üzerine kurulduğu anlaşılır (Geçmişten Geleceğe Antalyalılar, 2004).

İnşaat sürecini yakından takip eden Haluk Çatırlı (URL-2) tarafından, 17 Kasım 1975'te “Antalya Oteli” olarak açılan Talya Oteli (Divan Antalya Talya Oteli), Antalya'nın modern anlamdaki ilk 5 yıldızlı oteli olmuştur (Çimrin, 2012a: 202, URL-5). Antalya Oteli olarak açılan bu otelin isminin zaman içerisinde Talya Oteli, olarak değiştirilmesi gerekmiştir.

Her ne kadar otelin isim değişikliğinin otelin cephesinde asılı olan “Antalya Oteli” tabelasındaki A ve N harflerinin fırtınalı bir günde uçması ve adının “Talya Oteli” olarak kalması şeklinde bir rivayet bulunsa da (URL-6), aslında durum öyle değildir. Kuruluşundan iki yıl sonra, Antalyalı mimar, o dönemki Antalya Belediyesi Meclis Üyesi ve "Antalya Motel" adında 1980'li yıllara kadar süren yarı bungalov, yarı iki katlı bir konaklama tesisinin sahibi olan Ercan Evren'in mahkemeye başvurusu üzerine, otel adını "Talya Oteli" olarak değiştirmek durumunda kalmıştır (URL-7). Daha açıldığı gibi ilk davayla karşı karşıya gelen bu otel, hem tüm faaliyet sürecinde hem de faaliyeti durduktan sonra bile birçok davanın konusu olacaktır.

Talya Oteli, Alman Steigenberger Oteller Zinciri, Koç Holding, İş Bankası ve arsa sahibi Antalyalı Ferda Kahraman'ın (TÜTAŞ Türk Turizm A.Ş. Talya Oteli İdare Meclisi Üyesi) ortaklığında (URL-7), TÜTAŞ Türk-Alman Turizm A.Ş. yatırımıyla (Erözü ve Loebermann, 1979: 83) gerçekleştirilmiş bir projedir. Talya Oteli, Cumhuriyet dönemi Antalyası için yalnızca ilk beş yıldızlı otel olmasıyla değil, konumuyla da önem arz etmektedir. Otelin inşa edildiği yıllarda Antalya'nın sınırları; doğuda Değirmenönü Caddesi'nin son bulunduğu Meydan Kavağı, batıda Hastaneüstü (Selekler Çarşısı) ile Hapishaneüstü (şimdiki Güllük), kuzeyde Şarmpol ve Kızıl Arık, güneyde İskele, Karaalioğlu Parkı, Fener Üstü (Talya Oteli'nin bulunduğu yer)'dir (Çimrin, 2012b: 61). Otel hem kentin merkezinde yer almakta hem de deniz kenarında kendine ait bir plajı bulunmaktadır. Körfeze hakim bir falez üstünde yükselen Divan Antalya Talya Oteli, Bey Dağları'nın eşsiz manzarasına karşı mükemmel bir konumda yer almaktadır (URL-1). Bununla birlikte Antalya'nın Kaleiçi'nden sonraki ilk yerleşim bölgelerinden olan Işıklar Caddesi ve yakın bölgesinde konumlanan Talya Oteli, aynı yıllarda inşa edilen, ismini bu otelden alan ve mimarisinin Antalya'nın ilk ve en önemli mimarlarından olan Yüksek Mimar Özcan Kırmızıoğlu'na ve Yüksek Mimar İlyas Engiz'e ait olduğu Talya Apartmanı'nın hemen karşısında ve 1960'larda inşa edilen Antalya'nın ilk apartmanı Kırk Daireler'in çok yakınında bulunmaktadır. Daha sonra Talya Oteli'nin konferans salonunun (Divan Talya Convention Center) inşa edildiği alanda, otelin yapıldığı dönemde bir şehir kulübü bulunmaktadır ve Talya Oteli'nin bulunduğu cadde de bu kulüpten ismini alarak kulüp caddesi olarak isimlendirilmiştir (URL-8).

Talya Oteli ve Kongre Merkezi (Divan Talya Convention Center) Antalya İli Muratpaşa İlçesi sınırları içinde tapuda 68 ada 20, 43, 46 parsel numaralarıyla kayıtlı (Şekil 1), planlamada Antalya İli Muratpaşa İlçesi Gençlik Mahallesi sınırlarında yer alan 19K Pafta ve 68 ada 20, 43, 46 parselde bulunan toplamda 15890m² yüz ölçümlü bir alana inşa edilmiştir (Antalya Büyükşehir Belediyesi Plan Açıklama Raporu, 2016). 68 ada 20 ve 43 parseller (20 parsel: 3.879 m², 43 parsel: 12.011 m²) "Marmaris Altinyunus Turistik Tesisler A.Ş." adına kayıtlı olup, 98 m²'lik 68 ada 48 parsel "Hazine Parseli" olarak tapuya tescilli durumdadır. 68 ada 43 parsel, 68 ada 19 parsel numaralı taşınmazın yola terki sonucunda oluşmuş, imar parseli statüsünde bir taşınmazdır. 68 ada 20 parsel de Uygulama İmar Planına göre oluşmuş bir mülkiyet olup, herhangi bir terki bulunmamaktadır. 68 ada 43 parselde Talya Oteli yapısı yer almış olup, 68 ada 20 parsel üzerinde iki katlı kongre merkezi bulunmuştur. 68 ada 46 parsel ise Turizm Tesis Alanı içerisinde yer almakta olup, fiili durumda otel yapısıyla birlikte faaliyet göstermiştir (Antalya Büyükşehir Belediyesi Plan Açıklama Raporu, 2019).

Şekil 1. Talya Oteli'nin bulunduğu Alana Ait Uydu Görüntüsü (Plan Açıklama Raporu, 2016)

Bahsi geçen parseller ilk olarak 1970'li yılların başlarında planlanmış, Talya Oteli binasının bulunduğu 68 ada 43 parsel için 17.02.1972 tarihli imar durumu bildirir yazı ve eki kroki ile "Otel Gazino" şeklinde kullanım kararı öngörülmesi anlaşılmaktadır. Bu tarihten sonra tesisin bulunduğu bölgeyi de kapsayan bütüncül imar planları hazırlanmış olup, bu alan 05.03.1990'da I No'lu Turizm Bölgesi ilan edilerek, 06.11.1990'da Turizm Bakanlığı tarafından parsel için Uygulama İmar Planı onaylanmıştır (Antalya Büyükşehir Belediyesi Plan Açıklama Raporu, 2016; Antalya Büyükşehir Belediyesi Plan Açıklama Raporu, 2019).

Bu imar planında emsal 0.90 ve yapılaşma maksimum yüksekliği 25.54 metre olarak kabul edilmiştir. 1990 tarihli İmar planından önce bölgede bütüncül olarak hazırlanan imar planları bulunsa da, onlar bölgenin sorunlarını çözmek için yeterli olmamaktadır. Bu nedenle 1990 tarihli olan imar planının kullanım türünün mevzuata uygun olarak belirlendiği ilk plan olduğu söylenebilmektedir (Antalya Büyükşehir Belediyesi Plan Açıklama Raporu, 2016; Antalya Büyükşehir Belediyesi Plan Açıklama Raporu, 2019).

Talya Oteli, 07.07.1975 ve 27.09.1989 tarihli Yapı Kullanım belgelerine tabi olan iskanlı bir yapıdır. 1990'daki imar planından sonra 2010'a kadar imar planı değişikliği yapılmamıştır. Ancak imar planı uygulamasına karşı davalar açılması nedeniyle Talya Oteli parseli, plansız alanda kalmıştır. Bunun nedeni otel yapısının standart formlarda bir mimariye sahip olmaması, farklı kitle ölçülerine ve değişken gabariye sahip bir yapı olarak imar planı kararı üretilmemiş olmasıdır. Yapının deniz tarafına doğru eğimli olması ve farklı tarihlerde farklı noktalardan verilen yapılaşma kotları nedeniyle oluşan bodrum katlar, yapının kat adedi belirlenmesinde tanımsızlık yaratmış, bu bağlamda yapının yüksekliği, kat adedi ve yapılaşma hakları tam olarak belirlenememiş ve tanımlanamamıştır (Antalya Büyükşehir Belediyesi Plan Açıklama Raporu, 2016; Antalya Büyükşehir Belediyesi Plan Açıklama Raporu, 2019).

Kongre merkezinin bulunduğu 68 ada 20 parsel ise 30.07.1998 tarihli 1/5000 ölçekli nazım imar planında sosyal/kültürel tesis taramasına sahip olarak gösterilmiş ancak alanın kullanım fonksiyonu ile ilgili bir ibarede bulunulmamıştır. Bu alan için toplam inşaat alanı 1400m², maksimum kat sayısı da 2 olarak belirlenmiştir (Antalya Büyükşehir Belediyesi Plan Açıklama Raporu, 2016; Antalya Büyükşehir Belediyesi Plan Açıklama Raporu, 2019).

Talya Otel'i 13 Mayıs 2013'te müşterilerini, Divan standartlarına ve kalitesine yaraşır şekilde daha iyi koşullarda ağırlamak istedikleri gerekçesiyle geçici olarak hizmete kapatılmıştır (Marmaris Altinyunus Turistik Tesisler Anonim Şirketi Bağımsız Denetçi Raporu, 2019; Erbaş, 2013: 107; URL 1; 9; 10). Hatta Divan Grubu Genel Müdür Yardımcısı Faik Öztunç, bunun veda değil, devre arası olduğunu, otelin yenilenme sürecine girdiğini belirtmiştir (URL 11). Ancak otel bir daha hiç açılmamıştır. Bundaki en büyük etken, otel ve kongre merkezinin bulunduğu arsaların plansız kalmasıdır. 9 Mayıs 2016 tarihli Antalya Büyükşehir Belediyesi Plan Açıklama Raporu'nda otel yapısının mevcut durumda plansız kalmasının, bölge geneli için önemli bir yeri olan otelin faaliyetine devamının sağlanamayacak olmasına neden olduğu belirtilmektedir. Otelin ekonomik ömrünün tamamlandığı, otelin yerine yeni ve modern bir mimariye sahip yeni bir otel yapılarak bölge halkına kazandırılması gerektiği de belirtilmektedir.

9 Mayıs 2016 tarihli Antalya Büyükşehir Belediyesi Plan Açıklama Raporu'ndan anlaşılacağı üzere belediye tarafından güncel otel yapısı modern bir mimariye sahip görülmemektedir. Çünkü bölge geneli için geçmiş tarihlerde alanın öncüsü halindeki otel yapısı, modern bir mimariyle kent silüetine ekstra katkı sağlayarak bölgenin önemli bir prestij alanı haline getirilmek istendiği belirtilmektedir.

Bu bağlamda, bu açıklamalar incelendiğinde, yalnızca kırk senelik bir geçmişi olan, Antalya kent belleğinde önemli bir yeri olan, Antalya'nın ilk 5 yıldızlı oteli olmasıyla önemli bir kent turizmi dönüm noktası olan, falezlerin üzerine ustalıklı kondukları, Antalya şehir merkezindeki en iyi mimarlık örneklerinden biri olan (URL 10) bu otelin yıkılmasının gerekliliği konusunda bu kadar net olunması da oldukça dikkat çekicidir. Uzun yıllar boyunca nazım imar planlarında, kot farkı dolayısıyla yapının kat sayısının ve toplam yüksekliğinin tam anlamıyla hesaplanamaması gerekçesiyle bir tanımlama getirmekte zorlanılması, aslında belediyelerin imar planlarındaki eksikliği gözler önüne sermektedir, yapının ekonomik ömrünü tamamladığını göstermemektedir. Kamu binaları herkesindir. "Özel kişi ve kurumlara ait binalar sadece sahibinin midir? Küçük bir şehrin tarihine tanıklık etmiş otel üzerinde şehirlilerin hiç mi hakkı yoktur?" (URL-10) soruları göz ardı edilmiş gibi görünmektedir.

Ancak, aslında bu bahsi geçen durumlardan daha önemli olarak üzerinde durulması gereken konular da bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, mimarı tarafından dört yatak katlı (zemin+4) çizilen projenin, 1987'de ilave edilen iki kaçak katla birlikte (URL-12)(Şekil 2) altı yatak katına çıkarılmış olmasıdır. Konuya dair Büyükşehir Belediyesi'ne bölge halkı tarafından 44 itiraz dilekçesi verilmiş olup, davalar açılmıştır (Antalya Büyükşehir Belediyesi Mart 2017 Meclis Gündemi 120. Madde).

Şekil 2. (A) Talya Otel'i'nin 4 yatak katlı hali, (B) Talya Otel'i'ne iki ek yatak katı daha inşa edildikten sonraki hali (URL-13, 14)

Muratpaşa Belediyesi'nden Talya Oteli için alınan inşaat ruhsatları ve tarihleri Tablo 1'deki gibidir. Burada yapının katlar alanının 19.015m²'ye denk geldiği görülmektedir (Antalya Büyükşehir Belediyesi Plan Açıklama Raporu, 2016). Aslında toplamda 5 katlı, emsali 0.90 olan ve taban alanı =0.18 olarak yapılması gereken inşaatta, taban alanı 2.178m²'ye oturan toplam 10.890 m²'lik inşaat yapıma hakkı varken, bu sınır kaçak katlarla aşılmıştır.

Tablo 1. Talya Oteli İçin Muratpaşa Belediyesi'nden Alınan Ruhsatlardaki Toplam İnşaat Alanları (Antalya Büyükşehir Belediyesi Plan Açıklama Raporu, 2016)

Tarih	Toplam İnşaat Alanı (m ²)
07.04.1972	10.268
01.08.1977	500
23.01.1986	1.422
24.11.1987	3.874
10.02.1989	8.500
Toplam	24.564

Bu durum Talya Oteli'nin bulunduğu bölge sakinlerini de etkilemektedir. İlave inşaatlar nedeniyle sahilden esen serinletici rüzgarın kent içine girmesinin engellendiği, sahil şeridinin aşırı yapılaşma sebebiyle doğal dengesinin bozulduğu çevrede yaşayanlar tarafından belirtilmiş (URL-12) ve konuyla ilgili haklarını hukuki süreçlerle aramaya itmiştir. Bu durum 16.11.1988 karar tarihli 1286 No'lu Danıştay kararında şu şekilde geçmektedir:

"... Talya Oteli'ne yapılması istenen ek bir kanat ile iki kat ilavesinin aynı düşünce dizisi içinde irdelenmesi halinde; yapılacak eklentilerin sahilden gelen hava akımının içerilere girmesini daha yüksek ve daha geniş bir yapı düzeyi ile engelleyeceği, görsel açıdan ve manzara açısından daha geniş ve uzun bir yapı duvarı oluşacağı, şehrin o kısmının bilinen görüntüsünün bozulacağı, imar planına saygısızlık yapılmış, yapılaşmada kötü örnek verilmiş ve tüm şehrin kötü etkilenmiş olacağı, ...Talya Oteli'nin mevcut parselinin genişletilmeden tevsiinin kamu yararına ters düşeceği, arsanın genişletilmesinin ve üzerinde yapılaşmanın gerçekleştirilmesinin iklimsel, görsel ve doğal sit açısından kamu yararına olmadığı, ilave katlarla birlikte binanın ulaşacağı yüksekliğin Tip Yönetmeliğinin yol genişliği-kat adedi ile ilgili (18 metre yol ve 21.5 metre yüksekliği) maddelerindeki belirlenen miktardan fazla olduğu..."(URL 15).

Bu kararda Gazi Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi'ne, davalı yanında müdahil TÜTAŞ tarafından işveren sıfatıyla Talya Oteli'ne iki yatak katı daha eklenirse ülkeye girecek döviz miktarındaki artışla ilgili de bir çalışma yaptırıldığı ve bu şekilde ülkenin ödemeler dengesine katkıda bulunacağına öne sürüldüğü görülmektedir. Bununla birlikte, TÜTAŞ'ın isteğiyle konunun uzmanı olan Antalya Meteoroloji Müdürlüğü'ne bir rüzgar etüdü yaptırılmış, bu raporda Talya Oteli'nin plan değişikliğinde öngörülen yüksekliğin artırılması ve doğu kısmında öngörülen eklentinin deniz melteminin kent içine ulaşmasını engellemediği belirtilmiştir. Ayrıca yine TÜTAŞ tarafından, döner sermaye işletmesi vasıtasıyla Gazi Üniversitesi Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi ile Yıldız Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim Üyelerinden oluşan kurullarca yapılan hesaplamalar sonucu verilen raporlarda yapılacak ilavelerle Talya Oteli'nde inşaat emsalinin 0.90 oranını aşmasının söz konusu olmadığı, emsalin ancak 0.83'e yükselbileceği saptanarak bu raporların da dosyaya eklendiği görülmektedir. Gazi Üniversitesine ve Yıldız Üniversitesine ait raporlar bir de İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Planlama Bölümü öğretim üyelerine inceletirilmiştir, sonuçta 0.83 inşaat emsali

hesabının doğruluğu İstanbul Teknik Üniversitesi öğretim üyeleri tarafından da belirtilmiştir (URL-15).

Diğer bir önemli konu ise otel yapısının depreme dayanıklılık seviyesi ve insan yaşamına bir tehdit oluşturup oluşturmadığıdır. Bu bağlamda, 03.07.2019 tarihli Antalya Büyükşehir Belediyesi Plan Açıklama Raporu'nun sonuna eklenmiş olan imar planına esas jeolojik-jeoteknik etüt raporunu incelemek gerekmektedir. Bu rapora göre, Talya Oteli ve Kongre Merkezi'nin bulunduğu arazilerdeki zeminlerin ya da kayaçların sökülebilirliği açısından "kolay-orta" seviyesinde olduğu görünmüştür ve sıklık özelliği olarak da "gevşek" olarak belirlenmiştir. Bu alanda yapılacak olan tüm yapıların "Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik" hükümlerine uyması gerektiği de ifade edilmiştir. 1999 Kocaeli ve Düzce depremleri öncesindeki inşaatların çoğunluğunun, yönetmeliklerin esnekliğiyle depreme çok da dayanıklı olmadığı gerçeği yanında, başta zemin+dört kat olarak inşa edilen ve tüm taşıyıcı sistemin ve temelin buna göre hesaplandığı göz önüne bulundurulduğunda, yapıya seneler içerisinde yapılan eklemeler ve ek katlar, yapının depremde risk yaratabileceğini düşündürmektedir. Yine de, bu durum da Antalya kent belleğinde önemli bir yere sahip olan Talya Oteli'nin yıkılması yerine, çeşitli güçlendirme yöntemleriyle renovasyonunun gerçekleştirilmesiyle çözülebilecek, teknik bir konudan ibarettir. Aslında güçlendirme konusu daha önce gündeme gelmiştir. Ancak maliyetinin yeni bir inşaat maliyetiyle hemen hemen aynı olacağı düşünülerek vazgeçilmiştir (URL-16).

Aslında tüm itiraz dilekçeleri, Danıştay kararları incelendiğinde, hiçbir zaman konunun 1975 yılında açılan orijinal Talya Oteli ve Kongre Merkezi olmadığı anlaşılmaktadır. Yapının yıkılacağına kesin olarak bakılmış, yeni yapılacak olan Talya Oteli'nin zemin+dört kat şeklinde inşa edilip edilmeyeceği üzerine bir savaş verilmiştir. Bölge halkının önlemeye çalıştığı durum aslında uygulama imar planında yencok=5 kat (zemin+dört kat) şeklinde ibare bulunan Talya Oteli yapısı arazisinin, yapı yıkılıp yerine yenisi yapılırken, orijinal Talya Oteli'ndeki ekstra olarak eklenen iki yatak katını, otele dair hak sahibi olanların "kazanılmış hak" olarak göstermesi ve yeni Talya Oteli'nin de zemin+altı yatak katı şeklinde yapılmasıdır. 23 Ocak 2021 tarihinde Talya Oteli için önerilen proje olduğu belirtilen birkaç görsel yayınlanmıştır (URL 17). Bu görsellere bakıldığında yatak katının dört olduğu görülmektedir. Bu projenin gerçekten uygulanacak olan yeni proje olup olmadığı bilinmemekle birlikte, bu konuda bir gizlilik de söz konusudur. Bu görsellere bakarak, bölge halkının iki çekincesinden biri olan altı yatak katının kazanılmış hak olarak iddia edilebilmesi durumunun en azından şimdilik yaşanmayacağı görülmekteyse de, diğer çekinceleri olan otel yapısının enlemesine uzunluğuyla bir sur duvarı etkisi yaratarak denizle ve rüzgarla araya set çekeceği kaygısının gerçekleşmek üzere olduğu görülmektedir. Önerilen yapı gerçekten de bir sur duvarı gibi, bölgedeki diğer kısımla denizin arasını tamamen ayırmaktadır (Şekil 3).

Şekil 3. Talya Oteli İçin Öneri Proje (URL-17)

Bunun da, yalnızca Talya Otel ve Kongre Merkezi'nin arsalarıyla yetinilmeyerek, yakınlardaki arsaların da alınarak bu yeni otel kompleksine dahil edilmesiyle gerçekleştiği anlaşılmaktadır (URL-17). 06.07.2020 tarihinde bahsi geçen parseller DOP (düzenleme ortaklık payı) ile özel mülkiyetten çıkarılıp kamu mülkiyetine döndürülmüştür. Talya Otel'in bulunduğu 68 ada 43 parsel 28435 ada 1 parsel, Kongre Merkezinin bulunduğu 68 ada 20 parsel ise 28435 ada 2 parsel döndürülmüş olup (Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Parsel Sorgulama Uygulaması, 2021), alanın iki yanındaki 68 ada 58-60-61-62-65 parsellerdeki toplam yaklaşık 600 metrekarelik alanların da dahil edilmesiyle alan genişletilmiştir (Şekil 4). 50 milyon dolarlık bu yatırımın üç senede tamamlanması beklenmektedir (URL-17).

Şekil 4. Yeni Talya Otel Arsası (Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Parsel Sorgulama Uygulaması, 2021)

Otelin yıkılıp, yeniden yapımı kararı sonrasında Antalya Büyükşehir Belediyesi'nce 9 Mayıs 2016 tarihli 1/5000 ölçekli Nazım İmar Plan Değişikliği, meclis kararıyla onanmıştır (URL-12). Ancak tüm bu parselasyon ve proje geliştirme süreçleri, mevcut yapılar yıkılmadan gerçekleştirilmiştir. 2013'ten beri kapalı olan ve Mart 2021'de yıkımına başlanan Talya Otel ve Kongre Merkezi, Mayıs 2021 itibariyle tamamen yıkılmış ve yok olmuştur.

2.Otelin Mimari Özellikleri

204 odalı (URL-1) ve 300 yataklı otelin denizden yüksekliği ise 30 metre olup, otel falezler üzerindedir. Kuzey ve Doğu yönlerinden yolla, güney yönünden ise yine otele ait olan kongre merkeziyle (Divan Talya Convention Center) sınırlandırılmış olan bu otelin dış hacimlerinin değerlendirilmesi adına arsanın olanak verdiği kadarıyla yola

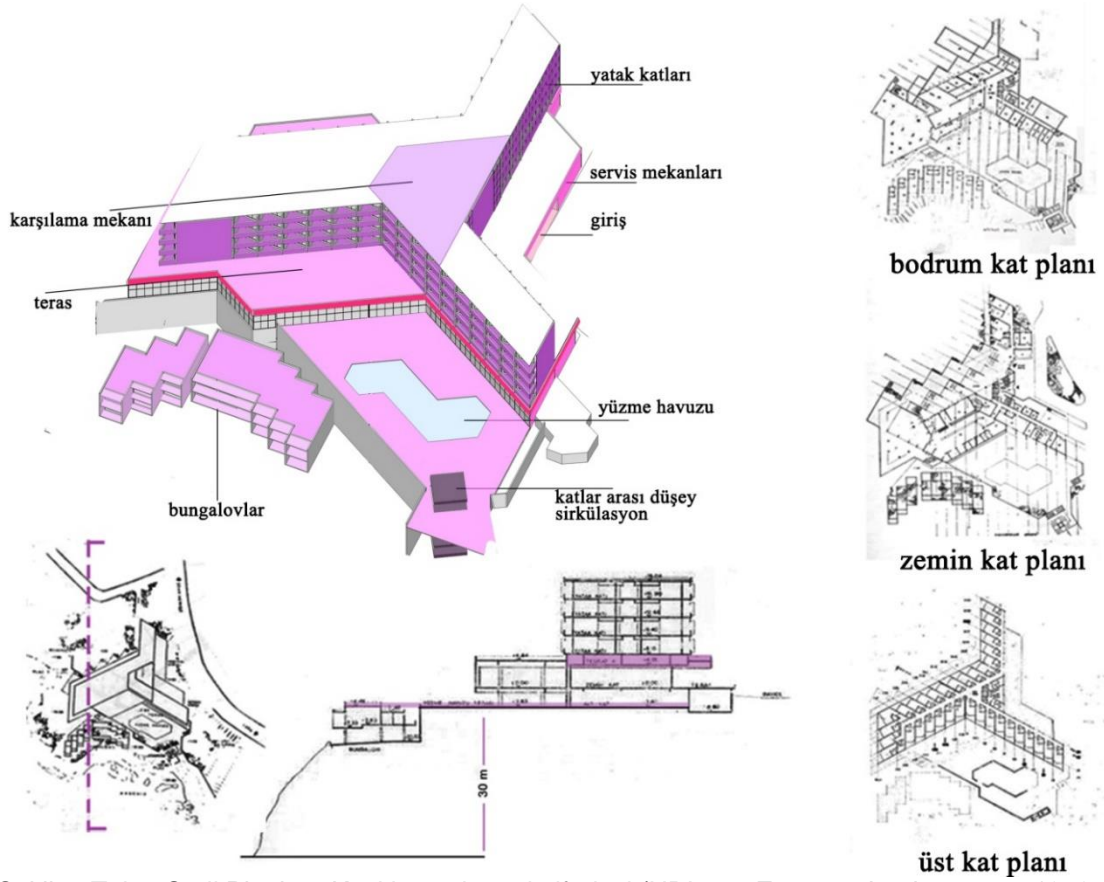
yaklaştırılmıştır. Yapı, iklim ve manzara koşulları göz önünde bulundurularak iki kanat formunda meydana gelmiştir. Ana girişte, girişi tanımlayan bir mekan yaratılmaya çalışılması düşüncesi de yapının tam biçiminin bir gövde ve iki kanat şeklinde olmasını sağlamıştır (Şekil 5,6,7) (Erözü ve Loebemann, 1979: 83; Erbaş, 2013; 107).

Şekil 5. Talya Oteli (URL-18)

Şekil 6. (sol) Talya Oteli dört yatak katlı iken, (sağ) Talya Oteli altı yatak katlı iken- yıkılmadan önceki son hali (URL-19, 20)

Şekil 7. Talya Oteli Planları, Kesiti ve 3 boyutlu ifadesi (URL-21, Erözü ve Loebermann, 1979: 83)

Arsanın eğiminden faydalanılarak elde edilen alt kata yüzme havuzu, snack-bar, ofisler, toplantı odası/ restaurant, spor salonu ve diğer servis mekanları yerleştirilmiştir. Yüzme havuzu katının denizle bağlantısı ayrıca bir asansörle sağlanmıştır (Erözü ve Loebermann, 1979: 83). Otelin yıkımdan önceki son halinde yerinde yapılan incelemelerde bu katta ayrıca Türk hamamı ve saunanın olduğu da tespit edilmektedir. Orijinal kat planı çizimlerinde bu mekanların rastlanmaması, otelin renovasyonlarından biri sırasında sauna ve Türk hamamının eklendiğine işaret etmektedir. 16.11.1988 karar tarihli 1286 No'lu Danıştay kararında aslında sauna ve Türk hamamının, balo salonuyla birlikte, Talya Oteli'nin doğusunda, otele ek tesis olarak 2 katlı inşa edilecek olan yapıda bulunacağı anlaşılmaktadır. Çünkü Talya Oteli'yle ilgili ek iki yatak katı daha inşa edilmesine dair yasal süreçler üzerinde çalışılırken, bir yandan da otelin yanına iki katlı ek tesis kurma izinlerini de aynı anda yürütülmektedir. Ancak sonrasında iki katlı yapı Kongre Merkezi olarak yapılmış olsa da, Türk hamamı (Şekil 8) ve saunanın ana yapıda çözümlendiği görülmektedir.

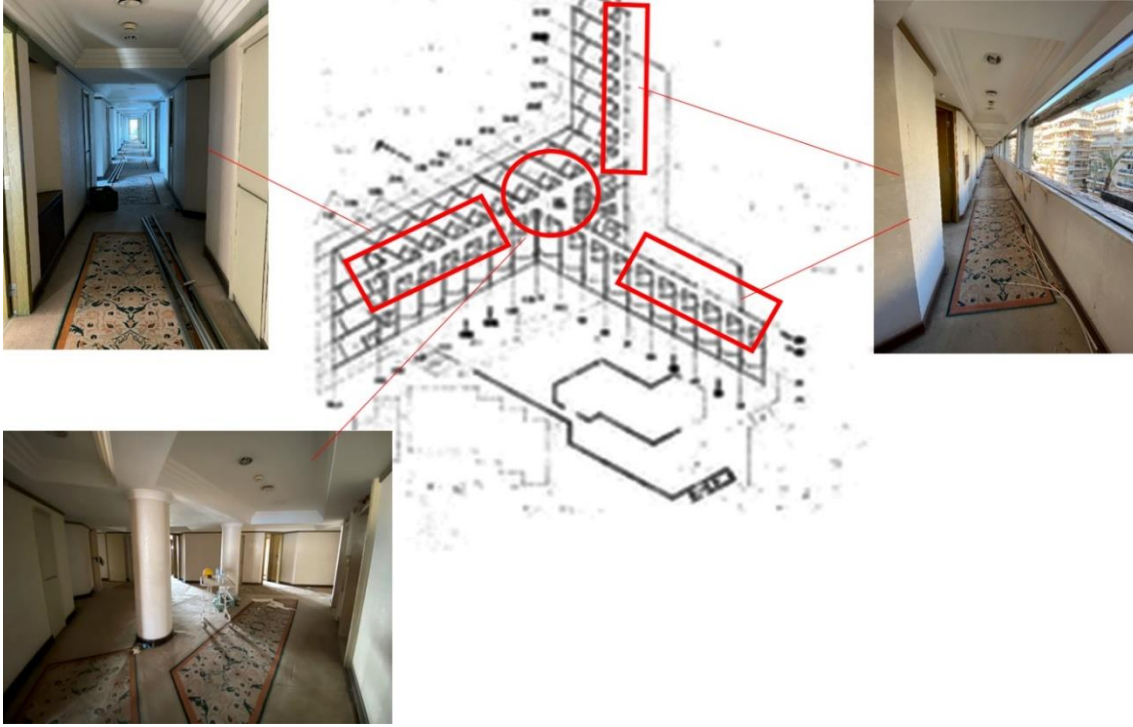
Şekil 8. Talya Otelî Türk Hamamı (Yaren Şekerci Arşivi, 2021)

Zemin kattaki lobi ve teraslar, Antalya körfezini hacimleyen şekilde Beydağları yönünde geliştirilmiştir. Mutfak ve ana restoran da zemin katta düşünülmüştür. Otelin deniz cephesine isabet eden üçgen şeklindeki bölüm ana restorana ayrılmıştır. 220 kişilik bir restoran veya kısmen restoran kısmen 180 kişilik bir toplantı salonu olarak iki ayrı kullanımda yararlanılabilen bir mekan olarak kullanılmıştır. Bu mekan aynı zamanda, Kongre merkezi yapılarına kadar düğün ve kokteyller için de kullanılmıştır (Şekil 9) (Erözü ve Loebermann, 1979: 87). Bu üçgen biçimli restoranın mimarları Abdurrahman Hancı, Yalçın Çıkınoğlu ve Yüksel Karapınar'dır.

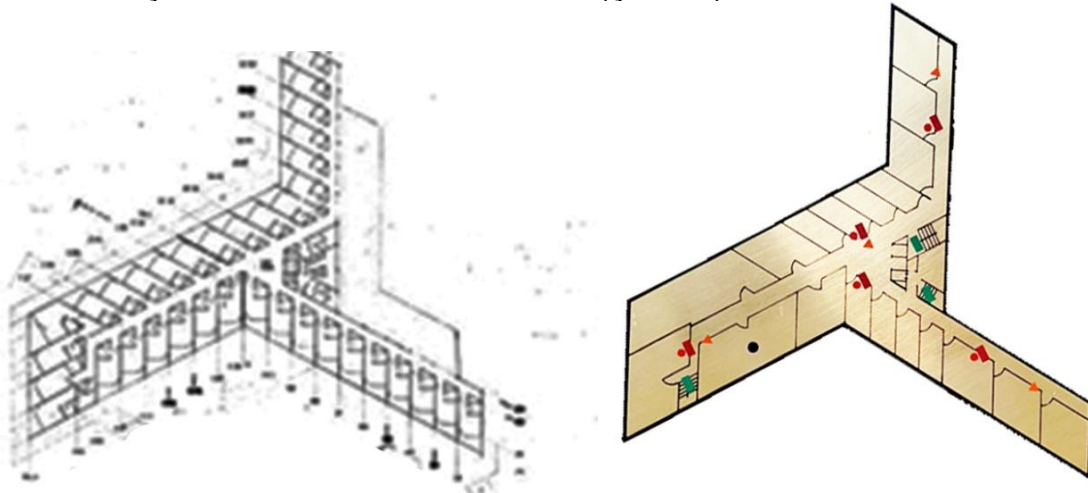
Şekil 9. Talya Otelî'nin 220 Kişilik Restoranının Planı (Erözü ve Loebermann, 1979; URL-22)

Üst katlar ise tamamen konaklama amaçlı çeşitli tip ve büyüklükteki otel odalarından ve bu katlara hizmet eden servis ofisinden oluşmaktadır. Otelin tüm kanatlarından gelen koridorlar, üçgen bir bölge oluşacak şekilde orta alanda kesişmektedir ve bu alanda merdiven asansör çekirdeklerinden biri bulunmaktadır. Otelin oda koridorlarından biri, iki tarafında da oda olan, dışarıyla bağlantısı olmayan bir koridorken, diğer koridorlar, bir taraf oda kapıları ve bir taraf cam olarak dışarıyla bağlantılıdır (Şekil 10). Yangın merdiveni ve servis asansörü ile müşteri merdiveni ve iki adet altı kişilik müşteri asansörü vardır. Bu asansörlerle yüzme havuzu katına direkt inilebilmektedir (Erözü ve Loebermann, 1979: 83).

Şekil 10. Talya Oteli orijinal dört yatak katının koridorları (Plan: Erözü ve Loebermann, 1979: 84, fotoğraflar: Yaren Şekerci Arşivi, 2021)

Otel, dört yatak katı ve her katta iki yataklı otuz beş oda olacak şekilde tasarlanmıştır (Erözü ve Loebermann, 1979: 83). Ancak yerinde yapılan incelemelerde, ilk dört katta tüm katların aynı olduğu, ancak katlardaki odalarda farklı tip odalar olduğu anlaşılmaktadır. Her katta süit odalar bulunmaktadır. Örneğin bir ana kapıdan bir koridora girilen, o koridordan da iki farklı otel odası & banyoya bağlanılan ailelere uygun süitler de mevcuttur. Sonradan yapılan iki yatak katında da yalnızca çoğunluklu süit odalar ve Koç Ailesine ait süitler bulunmaktadır (Şekil 11).

Şekil 11. (Sol) Talya Oteli Orijinal Yatak Katı Planı, (Sağ) Talya Oteli Sonradan Eklenen Yatak Katlarından Birinin Temsili Planı, Süit Oda kapı arkasındaki yangın çıkış hattını gösteren tabela (Plan: Erözü ve Loebermann, 1979: 83, fotoğraflar: Yaren Şekerci Arşivi, 2021)

Orijinal ilk dört yatak katında çoğunlukla ferforje detayların eklendiği, yeşile çalan bir ahşabın kullanıldığı mobilyalar tercih edilmiştir. Şekil 12’de görüldüğü üzere, üst sıradaki süit odalara dair görseller incelendiğinde, sol tarafta otelin faaliyeti sırasında çekilmiş bir

fotoğraf ve sağ tarafta yıkımı başladığı sırada çekilmiş diğer fotoğraflar görünmektedir. Süite bir ana kapıdan girilip, farklı odalara dağılımı sağlayan bir antre mekanı görünmektedir. Bazılarında giyinme odası da mevcuttur. Yatak başlıkları, standart odadakinden farklılık göstermektedir. Şekil 12'de alt sırada standart odalara dair görseller incelendiğinde, sol tarafta otelin faaliyeti sırasında çekilmiş bir fotoğraf ve sağ tarafta yıkımı başladığı sırada çekilmiş diğer fotoğraflar görünmektedir. Süit odalarla malzeme ve renk kullanımı konusunda benzerlik göstermekte olup, plan şeması klasik bir otel odası planıdır. Girişte sol tarafta banyo, sağ tarafta dolap, giriş koridoru bitiminde de yatak, komodinler, bavulluk, makyaj masası ile tefrişlendirilmiş yatak odası bulunmaktadır.

Şekil 12. Talya Otel'i'nin orijinal ilk dört yatak katındaki süit ve standart odalara bakış (URL 22, Yaren Şekerci Arşivi, 2021)

Koç Topluluğu'nun kurucusu Vehbi Koç, 25 Şubat 1996 yılında, 95 yaşında Divan Talya Otel'i'nin yalnızca kendisinin kullanımına hizmet eden 609 numaralı süit odasında hayata veda etmiştir (URL 1). O günden itibaren otelin kapanışına kadar merhum Koç'un süit odası kapalı tutulurken, Vehbi Koç'un büstü otelde asansörlerin hemen yanına yerleştirilmiştir (URL-1, 11).

Şekil 13'te, sol üstteki görsel sonradan eklenen iki yatak katındaki odalardan birine ait olup, ahşap ve diğer kullanılan malzemelerin diğer orijinal dört yatak katındaki odalardan farklılaştığını gözler önüne sermektedir. Sonradan eklenen iki yatak katının üst katındaki 9 numaralı süit, Vehbi Koç'a ait olup, yanındaki süit de kızı Semahat Arsel'e aittir. Ancak bu eklenen iki yeni yatak katındaki odalarda, Koç'lara ait süitlerle diğer odalar arasında kullanılan malzemelerde fark yoktur. Yalnızca oda boyutlarında farklılıklar vardır. Şekil 13'te diğer görseller, Vehbi Koç'un vefat ettiği kendine ait süitinin, otel yıkımı esnasındaki son görselleridir. Koç'a ait olan mobilyalar, yıkımdan önce satılmıştır. Bu yeni yatak katlarında, banyolar da çok daha kaliteli malzemeler kullanılarak yapılmıştır. Süitler içerisindeki tüm kapılar banyo kapıları da dahil olmak üzere sürgülü kapı olup, İtalyan ahşabı kullanılmıştır. Banyolarında bideler bulunmaktadır.

Şekil 13. Talya Oteli'nin Sonradan Eklenmiş İki Yatak Katındaki Odalardan Bir Örnek, Vehbi Koç'a ait 609 no'lu Süitin Otel Yıkımı Esnasında Çekilen Son Fotoğrafları (URL-22, Yaren Şekerci Arşivi, 2021)

Bungalovlar ise, arsanın eğiminden faydalanarak yerleştirilmiştir. Alan olarak normal yatak odalarından büyük olup oturma ve yatak odası mahalleri kot farkı ile ayrılmıştır. Çatıları hem ısı izolasyonu hem de yüzme havuzu terası ile bir bütünlük sağlamak açısından yeşillendirilmiştir. Otel blokunun çatısında, soğuk teras çatı prensibi uygulanmıştır. Çatı döşemesinden sonra 40 cm. lik hava boşluğu bırakılarak ve ytong plaklarla ikinci bir döşeme yapılarak yalıtılmıştır. Yapı, 3.90 m. aks açıklıklı, eşkenar üçgen modül üzerine oturtulmuştur. Genel hacimlerin hepsi klimatize edilmiştir. Zemin ve yatak katları arasındaki tesisat katı vasıtasıyla bütün tesisat tek noktada toplanmaktadır. Doğramalar ahşap olup, yörenin en çok kullanılan sedir ağacından imal edilmiştir (Erözü ve Loebermann, 1979: 84).

Otelin cephesine bakılacak olursa, giriş kısmındaki Talya Oteli yazan kısmının seneler içerisinde tasarımsal anlamda da değiştiği görülmektedir (Şekil 14).

Şekil 14. Talya Oteli Giriş Kısmı (1984), Talya Oteli Giriş Kısmı (1993), Talya Oteli Giriş Kısmı (2000ler) (URL-20, 23, 24 (1984-1993))

Falezler üzerine inşa edilen Talya Oteli, hem yeşil teraslarıyla, hem de cephede kullanılan bitkileriyle uygun mevsimlerde yemyeşil bir hal de almıştır (Şekil 15). Tüm Talya Oteli tesisine deniz tarafından bakıldığında ise, ek yapılarıyla birlikte falezlerin denize kadarki kısmına kadar yayıldığı görülmektedir (Şekil 16).

Şekil 15. Talya Otelinde Cephesindeki Bitkilendirme (URL 24, 25, 26)

Şekil 16. Talya Otelinin Falezlerdeki Yerleşimi (URL-27, 28)

3. Talya Otelinin Antalya Kent Belleğindeki Yeri ve Önemi

Kentler içinde yaşayan yerel halk için birer takas mekânıdır, fakat yalnızca ticari değerler için değil, aynı zamanda bireysel anıların, hikâyelerin, anıların, değerlerin, yaşanmışlıkların, kullanılan dilin ve kurulan tarihlerin de takas edildiği yerlerdir. Kentsel mekânlar, kentlilerin bir araya geldikleri ve bu birlikteliklerin neticesinde ortak bir üretim oluşturdukları, mekâna ait belleğin izlerinin yaşatıldığı yerlerdir. Toplumun belleğinde yer alan ve kentin fiziki yapısının ötesinde yaşanmışlıkla kaydedilen kentsel imgeler ve bu imgelerin taşıdığı tarihsel anlam, geçmişte olanın şimdiye taşınmasının dışında, toplumu ilgilendiren ve toplumsal kimliği şekillendiren bir takım olay ve durumları sürekli anımsatarak, kitlesel bir davranış stratejisinin de gelişmesini sağlar. Bu durumda, hafızalarda benzer şekilde var olan imgelerin üretildiği kent mekânları, “simgesel ve göstergesel kodlarıyla” kentin ve kentsel belleğin üretimini ve sürekliliğini sağlayan, geçmiş şimdiki ve geleceğe aktaran ortamlardır (Al, 2011: 27). Bu bağlamda, toplumsal hafızadaki sürekliliği sağlamak adına, toplumun kentsel mekanlarında önemli olayların yaşandığı mekanları korumak ve önemini vurgulamak çok önemlidir. Antalya için de bu mekanlardan biri Talya Otelidir.

Antalya'daki turizm faaliyetleri dönemsel olarak incelendiğinde, birinci dönemin 1920-59 yılları arasında denk geldiği görülmektedir. Talya Otel ise ikinci dönem olan 1960-79 seneleri arasında inşa edilmiş ve faaliyete geçmiştir. Bu dönemde son olarak konaklama şartları bakımından çok yetersiz olan otel ve motellerin sayısı azaltılmış, yerlerine dönemin modern turizm konaklama şartlarına sahip tesisler inşa edilmiştir. Konaklama kapasitesini arttırmaya yönelik bu çalışmalara rağmen, bölgede 1970'li yılların sonlarında bile modern konseptteki otellerin yatak kapasitesi toplamda 2.000'ler dolayında kalmıştır (Kapan, 2018: 76). Bu bağlamda yalnızca kendi bünyesinde bile 300 yatak kapasitesi barındıran Talya Otelinin inşa edilmiş olması belki de Antalya'nın

turizmde parlamaya başladığı dönem olan 1980-1999 yılları arasındaki üçüncü dönemin başlangıcını oluşturmaktadır.

Antalya turizminin ikinci döneminin başlarına denk gelen 67-70 yılları arasında ünlü olan, bugünkü Atatürk Parkı'nın Güvercinlik Mağarası denilen mevkide konumlanan ve Antalya'nın ilk havuzlu moteli olan Derya Motel, Zeki Müren'in sürekli olarak konaklamasıyla meşhur hale geldiği bir yerdir. Derya Motel kapandıktan sonra Zeki Müren, Talya Oteli'ne geçmiştir. Bu durum yalnızca Zeki Müren'le sınırlı kalmamaktadır. Monaco Prensesi Grace Kelly, Monako Prensi III. Rainier, Süleyman Demirel, Turgut Özal, Kenan Evren, Sakıp Sabancı, daha birçok değerli isim, otelin konukları arasında bulunmaktadır (URL-29).

Otelin kurucusu ve Türkiye'nin önde gelen iş insanlarından Vehbi Koç, Antalya'ya her yıl geldiğinde 609 no'lu kendisine tahsis edilmiş olan suite'te tatil yapmıştır. 1996 yılındaki Antalya'da tatilini yine Talya Oteli'nde geçiren Koç, o gün şehirde dostlarıyla gezdikten sonra otele döndüğünde asansörün başında rahatsızlanmış, odasına çıkarılmış, burada yapılan tüm müdahalelere rağmen kurtarılamamıştır (URL-16, 30).

Aslında bu bağlamda, İstanbul'da Pera Palas'ın Agatha Christie ile hafızalarda yer etmesine benzer şekilde, Talya Oteli de Antalya için benzer bir konuma sahiptir denilebilir. Hatta Pera Palas, günümüzde hala Agatha Christie'nin kaldığı odayı bir cazibe merkezi gibi sunmakta, dünyanın birçok yerinden insanlar, sırf bu odada kalmak için bu oteli tercih etmektedir.

Talya Oteli, yalnızca ünlüleri misafir etmesiyle değil, çalışanları için de önemlidir. Faaliyeti süresince yerli ve yabancı üç milyon iki yüz bin misafire ev sahipliği yapmış bu otelde dört binin üzerinde personel yetiştirilmiştir (URL-11). Çalışanlarına bir okul olmuş, o dönemde yeni açılan tesisler Talya Oteli deneyimli personeli hemen işe almış ya da Talya Oteli'nde çalışanları transfer etmeye çalışmıştır (URL-29). Bununla birlikte günümüzde bile personeller ve geçmiş ziyaretçiler, Facebook gibi sosyal mecralarda Talya Oteli'ne dair anı ve fotoğraflarını paylaşmakta, o dönemleri sevgiyle anmakta, Talya Oteli'ndeki anıları birlikte paylaştıkları insanları bulmaya çalışmaktadır (URL-24). Günümüzde turizm sektöründe çalışan orta yaşlı herkes, mutlaka Talya Oteli'nin eğitiminden geçtiğini söyleyecektir (URL-29).

Yalnızca çalışanlar için değil Antalya'nın yerel halkının da yeni bir kültürle karşılaştığı bir yer olarak önemlidir. Yani, Talya Oteli'nin, Antalya yerel halkı için de bir okul olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. 1970'li yıllarda beş yıldızlı bir otelin lobisinde buluşmak, beş çayını piyano eşliğinde içmek, gastronomi dalında ödülleri alan yemeklerle tanışmak, bar ve bar kültürünü tanımak, disco kültürü ile tanışmak, beş yıldızlı bir otelin havuzuna ve plajına giriş adabı, düğün kültürünün beş yıldızlı otele taşınması gibi birçok konuda Antalyalılara da öğretmen olmuştur (URL-29).

Talya Oteli, sadece beş yıldızlı bir otel değil; kongre ve konferans programlarından en yüksek verimin alındığı, iş dünyasının önemli buluşma adreslerinin başında gelmiştir (URL-1). Mimarlar Odası Antalya Şubesi 2009 yılında "Uluslararası Ekolojik Mimarlık Ve Planlama Sempozyumu 2009" Talya Oteli'nde gerçekleştirmiştir (URL-31). 1989 Antalya Pist Yarışı yarışma ekibi bu otelde konaklamıştır (URL-24).

Talya Oteli, Koç Ailesiyle ilgili, kendilerine ait sütlerin olması dışında farklı Koç detaylarına da sahiptir. Örneğin Vehbi Koç'un büyük kızı ve aynı zamanda Talya Oteli'nde kendine ait süiti bulunan bir diğer isim olan Semahat Arsel'in özel tarifi olan bir

salatanın “Semahat Hanım Salatası” olarak Talya Oteli'nin restoranında kendine yer edinmesi buna örnektir (Kardüz, 2001).

Talya Oteli, Antalya'nın turizmde yükselişe geçtiği üçüncü dönemde Antalya'nın turistik tesislerinin anlatıldığı gazete yazılarında ilk bahsedilen oteller arasında yer almış, özellikle temizliğiyle ve konumuyla öne çıkmıştır (Şekil 17).

Şekil 17. Talya Oteli hakkında 1981 yılından bir haber (URL-32)

Talya Oteli, Türkiye'de 1998'de kumarhaneler (casino) kapanana kadar bir kumarhaneye de sahiptir (URL-33). Bununla birlikte Altın Portakal Film Festivaline katılan bütün sanatçılar bu otelde konaklamıştır. 2000'li yıllarda tüm sanatçıların katılımıyla ve halk tarafından yoğun ilgiyle geçen Altın Portakal Film Festivali'nde Talya Oteli önemli bir yere sahiptir (URL-34). Altın Portakal Film Festivali kokteylleri de bu otelde olmuş, kokteyle katılan sanatçılar salon girişinde toplanan vatandaşların alkışlarıyla karşılanmıştır. Kokteyle festival kapsamında Antalya davet edilen yerli ve yabancı sinema sanatçıları katılmıştır (URL-35). Burada verilen kokteyl sonrasında geleneksel hale dönüşmüş kortej, yine Talya Oteli (Talya Convention Center) önünden tramvay güzergahına girmiş ve Işıklar Caddesi, Atatürk Caddesi, Cumhuriyet Bulvarı'nı izleyerek müzeyi takip etmiştir (URL-36).

InnDesign Fuarı kapsamında düzenlenen Otel Yapılarında Yenileme Trendleri ve Markalaşma Paneli'nin “Öyküsü Olan Otel Tasarımları” oturumunda konuşan Profesyonel Otel Yöneticileri Derneği Başkanı Ülkay Atmaca, 2013'ten beri kapalı ve atıl durumda kalan Antalya'nın ilk 5 yıldızlı oteli Divan Talya Oteli'nin hizmete açılması gerektiğini dile getirmiştir (URL-37).

4.Değerlendirme ve Sonuç

Çok özel bir doğal yapı olan Falezlerin üstü yer yer çökmelere neden olacak şekilde çok katlı olarak aşırı yoğun yapılaşmıştır. Dev oteller (Dedeman, Talya, Falez, Adonis vd), iş merkezleri, kamusal yapılar (Valilik, Özel İdare) ve ağırlıklı olarak önce turistik amaçla başlayan ve daha sonra konut alanına dönüştürülen yüksek katlı bloklar bu eşsiz doğal varlığı büyük oranda tahrip etmiştir (URL-38). Aslında bunun da başlangıcının temellerini Talya Oteli'ndeki ekstra eklenen yatak katları ve mekanlar atmıştır. Bu bağlamda kötü bir emsal olarak, falezler üzerinde yapılacak diğer yüksek katlı ve geniş yapıların önünü açmıştır. Bu durumda, belediye imar planlarındaki belirsizlikler ve tanımsızlıklar büyük rol oynamıştır. Bu da, hem Antalya'nın ilk 5 yıldızlı oteli olmasıyla hem de mimarisıyla

önemli bir mihenk taşı olan Talya Otel'inin belki de bugün yıkılmasına kadar giden bir süreci tetiklemiştir.

Antalya'nın kent yaşamında ve turizm sektöründe bir dönemine damgasını vurmuş olan Ofo Otel de Talya Otel'iyle aynı durumdadır. Hatta 1998 yılında Türk turizmdeki kötü gidişin ilk kurbanı Ofo Otel olmuştur. Muratpaşa'da Lara bölgesinde yer alan çok katlı otel bir enkaz gibi ortada durmaktadır. Antalya'da şehir otelciliğinin efsanesi olan bu otel kent estetiğini de bozmaktadır (URL-39).

Talya Otel'i ise artık tamamen yıkılmış ve yok olmuş durumdadır. Sayısız etkinliğe ev sahipliği yapmış, binlerce kişiye ekmek kapısı olmuş olan Antalya'nın ilk 5 yıldızlı oteli, artık yoktur. Talya Otel'i, mimari eser olarak ve iç mekan tasarımıyla daha sonraki dönemlerde yapılacak olan diğer otellere örnek olan bir yapı olmasıyla, yerli-yabancı turistlerin ve çalışanların yaşamlarında büyük bir yeri olmasıyla ve önemli durum, kişi ve olaylara ev sahipliği yapmasıyla kent belleğinde stratejik bir konuma sahipken, yıkılmasıyla Antalya kent belleğine ciddi bir zarar verilmiştir.

Aynı durum Ofo Otel'in de başına gelecek gibi durmaktadır. Örneğin Antalya halkı için bir yol tarif mekanı olan Türkay Otel de seneler önce kapanmış ve yok olmuş olup, 2021 itibarıyla yeniden yapılmaktadır. Dolmuş ve otobüslerde bile sokak-cadde ismi gibi bir mekan tanımı haline gelen Türkay Otel, uzun senelerdir hizmette bile değildir. Antalya'da kent belleği için önemli olan yapılara karşı koruma bilinci yeterince geliştirilememiş olup, her geçen gün kayıplar vermeye devam edilmektedir. Talya Otel'i'nin yıkımının, Antalya tarihindeki önemli bir yapının ilk yıkımı olmadığı kesindir, ancak umarım bilinç seviyesi arttırılarak Antalya kent belleğindeki önemli bir yapının son yıkımı olacaktır.

Bu bağlamda, belediye imar planlarının tanımlamalarının kesinlikler ve netlikler içermesi gerektiği, belediyelerin tüzel kişileri kent belleği için kıymetli yapıların yıkımı yerine, onları korumaya yöneltmesi önemli olacaktır. Bununla birlikte, koruma bilincinin de halk üzerinde geliştirilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

1286 No'lu Danıştay Kararı, 16.11.1988. Erişim adresi: <https://www.kararara.com/danistay/dnsty5/dnstyk4801.html>, erişim tarihi: 14.05.2021

A.M. (2011). Kentte Bellek Yıkımı ve Kimlik İnşası–Palimpsest: Ankara Atatürk Bulvarı Bağlamında Bir İnceleme. *İdealkent*, 2(4), 22-36.

Antalya Büyükşehir Belediyesi Plan Açıklama Raporu, 2016.

Antalya Büyükşehir Belediyesi Plan Açıklama Raporu, 2019.

Antalya Büyükşehir Belediyesi Mart 2017 Meclis Gündemi 120. Madde. Erişim adresi: https://antalya.bel.tr/Content/UserFiles/Files/meclis_toplantilar/2017/MART/20170306_120.pdf, erişim tarihi: 14.05.2021

Çimrin, H. (2012a). Antalya Kent Kronolojisi [İÖ 158-2005]. *Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Yay., Antalya*.

Çimrin, H., (2012b). Bir Zamanlar Antalya Tarih, Gözlem ve Anılar, Cilt 2, Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Kültür Yayını, Antalya.

Erbaş, İ. (2013). "Eski Antalya Oteli" Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları IX, DOCOMOMO Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları.

Erözü, M., Loebermann, H. (1979). Antalya Oteli. *Arkitekt Dergisi*, 03 (375), 83-87.

Evren, E. (1967). Turizm ve Mimari II, *Arkitekt*, 02 (326), 67-68.

Geçmişten Günümüze Antalyalılar (2004). 7(1), 4-10, Erişim adresi: https://antalya.bel.tr/Content/UserFiles/Files/Antalya%2FAntalyal%C4%B1lar%2Fantalyalilar_7.pdf, erişim tarihi: 07.05.2021

Kapan, K. (2018). Turizm Faaliyetlerinin Şehirsel Gelişmeye Etkileri: Antalya Örneği. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi.

Kardüz, A. R. (2001). *Antalya'da Talya Oteli*. Erişim adresi: <https://www.milliyet.com.tr/pazar/antalya-da-talya-oteli-5275976>, (Erişim Tarihi: 07.05.2021)

Marmaris Altinyunus Turistik Tesisler Anonim Şirketi Bağımsız Denetçi Raporu (2019). Erişim adresi: <http://www.mares.com.tr/yatirim/MAALT-31%2012%202019-SPK-TR.pdf>, (Erişim Tarihi: 13.05.2021)

Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Parsel Sorgulama Uygulaması, 2021. Erişim adresi: <https://parselsorgu.tkgm.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 19.05.2021)

URL-1: <https://www.kocbayi.com.tr/gundem/hayatin-icinden/mercek/koc-toplulugu%E2%80%99nun-hikayesi-turkiye%E2%80%99nin-tarihi!>, (Erişim Tarihi: 12.05.2021)

URL -2: <http://www.turob.com/tr/haberler/turobun-ilk-baskani-ve-kurucularindan-olan-haluk-catirli-vefat-etti-3d25f30>, (Erişim Tarihi: 12.05.2021)

URL-3: http://erozu.com/?page_id=2611, (Erişim Tarihi: 13.05.2021)

URL-4: https://de.wikipedia.org/wiki/Harald_Loebermann, (Erişim Tarihi: 13.05.2021)

URL-5: <http://www.vehbikoc.com.tr/tr-tr/95-yillik-basari/>, (Erişim Tarihi: 12.05.2021)

URL-6: <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=11062&start=5>, (Erişim Tarihi: 11.03.2021)

URL-7: <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?p=604700>, (Erişim Tarihi: 11.03.2021)

URL-8: <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=11062&start=0>, (Erişim Tarihi: 09.05.2021)

URL-9: <https://www.akdenizgercek.com.tr/haber/26348-talya-eskiye-donda>, (Erişim Tarihi: 13.05.2021)

URL-10: <https://www.arkitera.com/gorus/talya-oteli-yikiliyor/>, (Erişim Tarihi: 14.05.2021)

URL-11: <https://www.gmdergi.com/guncel/divan-antalya-talya-otelinde-yeni-gelisme/>, (Erişim Tarihi: 23.05.2021)

URL-12: <https://www.hurriyet.com.tr/divan-antalya-talya-otele-kotu-haber-40710257>, (Erişim Tarihi: 13.05.2021)

URL-13: <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?p=4809379>, (Erişim Tarihi: 15.05.2021)

URL-14: <https://www.turizmajansi.com/haber/koc-tan-divan-antalya-talya-otel-icin-flas-karar-h44361>, (Erişim Tarihi: 15.05.2021)

URL-15: <https://www.kararara.com/danistay/dnsty5/dnsty4801.html>, (Erişim Tarihi: 16.05.2021)

URL-16: <http://mimdap.org/2012/01/tarihi-otel-tarih-oluyor/>, (Erişim Tarihi: 23.05.2021)

URL-17: <https://emlakkulisi.com/divan-talya-icin-50-milyon-dolarlik-yatirim-karari/662002>, (Erişim Tarihi: 19.05.2021)

URL-18: <https://handesi.wordpress.com/category/arch402/>, (Erişim Tarihi: 12.05.2021)

URL-19: http://wowturkey.com/t.php?p=/tr781/Ogulhan_EDFF39A7_8076_4200_9E47_60326A9F6A73.jpg, (Erişim Tarihi: 22.05.2021)

URL-20: <https://www.bitmezat.com/urun/2470831/antalya-talya-otel-girisinde-poz-veren-tip-23-x-18-cm>, (Erişim Tarihi: 22.05.2021)

URL-21: <https://pelinbutuner.wordpress.com/category/genel/>, (Erişim Tarihi: 09.05.2021)

URL-22: <https://divan-antalya.antalyahotel.org/tr/>, (Erişim Tarihi: 22.05.2021)

URL-23: <https://www.facebook.com/photo?fbid=10203794754343194&set=p.10203794754343194>, (Erişim Tarihi: 22.05.2021)

URL-24: <https://www.facebook.com/groups/8042756690>, (Erişim Tarihi: 22.05.2021)

URL-25: <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=11062&start=10>, (Erişim Tarihi: 22.05.2021)

URL-26: <https://www.tatilvitri.com/otel/divan-antalya-talya>, (Erişim Tarihi: 22.05.2021)

URL-27: <https://www.modamuzayede.com/urun/1915610/kartpostal-1970-ler-antalya-talya-otel>, (Erişim Tarihi: 23.05.2021)

URL-28: <https://dilyacelen.wordpress.com/category/genel/#jp-carousel-959>, (Erişim Tarihi: 23.05.2021)

URL-29: <https://www.mygazete.com/kose-yazilari/o-eski-gunleri-de-geri-getir-talya/420659/>, (Erişim Tarihi: 18.02.2022)

URL-30: <http://www.gunhaber.com.tr/haber/37-yillik-otel-ve-609-nolu-oda-tarih-oluyor/359452>, (Erişim Tarihi: 23.05.2021)

URL-31: <http://www.antmimod.org.tr/yayinlar>, (Erişim Tarihi: 13.05.2021)

URL-32: https://2.bp.blogspot.com/-SUg8I90KCDs/UdXOvJwQD2I/AAAAAACbqI/JXLCPTxrGx8/s1000/IMG_2928.JPG, (Erişim Tarihi: 22.05.2021)

URL-33: <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?p=1852866>, (Erişim Tarihi: 22.05.2021)

URL-34: <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=11062&start=5>, Erişim Tarihi: 22.05.2021)

URL-35: <https://www.sondakika.com/haber/haber-44-antalya-altin-portakal-film-festivali-kortej/>, (Erişim Tarihi: 22.05.2021)

URL-36: <https://www.cnnturk.com/2008/kultur.sanat/sinema/10/08/10.milyon.ytllik.festival.altin.p.ortakal/495886.0/index.html>, (Erişim Tarihi: 22.05.2021)

URL-37: <https://www.tourismtoday.net/poyd-baskani-ulkay-atmaca-divan-talya-kapali-kalmamali.html>, (Erişim Tarihi: 23.05.2021)

URL-38: https://www.academia.edu/2021884/KENTSEL_RANT_BASKISIYLA_%C5%9EEK%C4%B0LLENEN_ANTALYA_%C4%B0%C3%87%C4%B0N_EKOLOJ%C4%B0K_PLAN_LAMA, (Erişim Tarihi: 13.05.2021)

URL-39: <https://www.akdenizmanset.com.tr/efsanelerin-sonu/165517/>, (Erişim Tarihi: 20.05.2021)